ВАЛІДНІСТЬ АЙТРЕКІНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТА ПСИХОДІАГНОСТИКИ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Огнев А. С., Лихачева Э. В.

Реферат. Чи можна вважати айтрекер повноцінним інструментом психодіагностики особистості? Огнев А. С. і Лихачева Э. В. (Успехи современного естествознания. 2015. № 1-8. С. 1311–1314) шукають відповідь, зіставляючи окуломоторні показники з результатами усталених опитувальників. Дослідження проведено на високочастотній системі SMI Hi-Speed 1250 з обробкою в програмі BeGaze; аналізували теплові карти фіксацій і зони інтересу за двома метриками: загальним часом перебування погляду (dwell time) та кількістю фіксацій. Вибірку становили 132 особи віком від 17 до 56 років (студенти, магістранти, аспіранти й викладачі московських закладів вищої освіти). Стимульним матеріалом слугував візуально-вербальний семантичний диференціал: полярні зображення поєднували з прикметниками на кшталт «відповідальний», «оптиміст», «дружелюбний», «переможець», «життєстійкий», «цілеспрямований», «організований»; учасникам також демонстрували їхні власні фотографії. Батарею порівняльних методик склали шкала загальної самоефективності, тест життєстійкості С. Мадді, методика Маддукса – Шеєра для диференційованої оцінки самоефективності в діяльності та спілкуванні, тест рівня суб'єктивного контролю, а також бланковий варіант вербального семантичного диференціала. Зв'язки оцінювали за коефіцієнтом кореляції Пірсона. Параметри погляду, виміряні під час демонстрації фотографії учасника разом зі словом «життєстійкий», статистично значущо корелювали з показниками тесту життєстійкості С. Мадді (0,57 для часу перебування погляду та 0,48 для кількості фіксацій, $p \leq 0{,}01$). Автори вважають, що вперше оцінили валідність психодіагностичних процедур на основі айтрекінгу, і доходять висновку, що айтрекер розширює можливості інструментальної персонологічної психодіагностики та придатний для валідизації інших методик. Реферат у журналі доповнено переліком попередніх праць А. С. Огнева та співавторів з інструментальної психодіагностики і «життєвої навігації». Доказова база має кореляційний характер, а вибірку сформовано лише з представників московського освітнього середовища, тож для судово-експертного застосування таких процедур потрібні подальші дослідження надійності й критеріальної валідності.

Ключові слова: айтрекінг, валідність, персонологічна психодіагностика, інструментальна психодіагностика, семантичний диференціал, окуломоторні показники, час перебування погляду, життєстійкість, самоефективність, кореляційний аналіз.

Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Instrument

Ohnev A. S., Lykhacheva E. V.

Abstract. Whether an eye tracker can serve as a full-fledged tool of personality assessment remains an open question. Ognev A. S. and Likhacheva E. V. (Advances in Current Natural Sciences, 2015, no. 1-8, pp. 1311–1314) address it by comparing oculomotor indicators with established questionnaires. The study used the high-frequency SMI Hi-Speed 1250 system and BeGaze software; heat maps and areas of interest were analysed with two metrics, dwell time and fixation count. A total of 132 participants aged 17 to 56 (students, master's and postgraduate students, and university teachers in Moscow) viewed a visual-verbal semantic differential in which polar images were paired with adjectives such as responsible, optimist, friendly, winner, hardy, purposeful and organised, as well as their own photographs. The comparison battery comprised a general self-efficacy scale, S. Maddi's hardiness

test, the Maddux–Scheier self-efficacy measure, a locus-of-control test and a paper version of the verbal semantic differential; associations were assessed with Pearson's correlation. Gaze parameters recorded while participants saw their own photograph with the word hardy correlated significantly with Maddi's hardiness scores (0.57 for dwell time and 0.48 for fixation count, $p \leq 0.01$). The authors interpret this as the first evidence of the validity of eye-tracking-based psychodiagnostic procedures and as support for using eye tracking to validate other methods. The evidence is correlational and the sample was drawn solely from Moscow academic settings, so forensic use would require further reliability and criterion validity studies.

Keywords: eye tracking, validity, personality assessment, instrumental psychodiagnostics, semantic differential, oculomotor indicators, dwell time, hardiness, self-efficacy, correlation analysis.

Першоджерело: *Огнев А. С., Лихачева Э. В. Валидность айтрекинга как инструмента психодиагностики. Успехи современного естествознания. 2015. № 1-8. С. 1311–1314.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.*

References

1. Ohnev A. S., Lykhacheva E. V. Validnist aitrekinhu yak instrumenta psykhodiahnostyky [Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Instrument] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 2 (50). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5919-ognev-a-s-validnost-ajtrekinga-kak-instrumenta-psikhodiagnostiki-a-s-ognev-e-v-likhacheva-uspekhi-sovremennogo-estestvoznaniya-2015-1-8-s-1311-1314 (onovlena versiia vid 13.10.2021). [in Ukrainian].

2. Ognev A. S., Likhacheva E. V. Validnost aytrekinga kak instrumenta psikhodiagnostiki [Validity of Eye Tracking as a Psychodiagnostic Tool]. Uspekhi sovremennogo estestvoznaniya. 2015. № 1-8. S. 1311–1314. URL: https://drive.google.com/file/d/1_jnTa5D1rDAGyYt9vWfrRVQQS-fGj44v/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].